

Premiera "Zemsty"

"Zemsta" Aleksandra Fredry należy do klasyki polskiej literatury, wyznacza kanon komedii, jest wzorem komizmu sytuacyjnego i słownego humoru. To arcydzieło polszczyzny i jeden z najbardziej krytycznych utworów o polskości, często w szyderczy i o dziwno wciąż aktualny sposób punktujący nasze narodowe przywary i słabostki.

Reżyser spektaklu Krzysztof Jasiński (dyrektor Teatru STU w Krakowie) wraca do Teatru Jaracza w Łodzi po 51 latach od czasu swojego reżyserskiego debiutu. Jak w 2022 roku zabrzmiał już niemal 190-letni, genialny tekst Fredry? Czy kolejne pokolenie Raptusiewiczów i Milczków weźmie sobie do serca finał, tak bardzo dziś wszystkim potrzebny? Komedia, która nigdy się nie starzeje, z pewnością ma jeszcze sporo do powiedzenia o współczesnym świecie.

Autor: Aleksander FREDRO

Reżyseria: Krzysztof JASIŃSKI

Scenografia: Marek CHOWANIEC

Kostiumy: Anna CZYŻ

asystent reżysera: Robert LATUSEK

inspicjentka, suflerka: Ewa WIELGOSIŃSKA

OBSADA

Podstolina - Ewa AUDYKOWSKA-WIŚNIEWSKA

Klara - Elżbieta ZAJKO

Wacław, syn Rejenta - Mateusz CZWARTOSZ

Dyndalski, marszałek - Robert LATUSEK

Mularz 1 - Radosław OSYPIUK

Perełka, kuchmistrz - Karol PUCIATY

Mularz 2 - Mariusz SIUDZIŃSKI

Śmigalski, dworzanin Cześnika - Łukasz STAWOWCZYK

Rejent Milczek - Bogusław SUSZKA

Cześnik Raptusiewicz - Andrzej WICHROWSKI

Papkin - Bronisław WROCŁAWSKI

Aleksander Fredro

syn Jacka i Marianny z domu hrabianki Dembińskiej, urodził się 20 czerwca 1793 roku. Pierwszą próbę twórczości teatralnej podjął już w roku 1805 pisząc komedię Strach nastraszony. W wieku szesnastu lat zaciągnął się na ochotnika do wojsk księcia Józefa Poniatowskiego, brał udział w kampanii moskiewskiej, został odznaczony krzyżem Virtuti Militari, a w roku 1814 Legią Honorową. Służbę wojskową skończył w roku 1815, w stopniu kapitana. Pierwszy dojrzały utwór, Intrygę naprędce, wystawił bez powodzenia w 1817 roku. O rok późniejszy Pan Geldhab odniósł jednak sukces.

Lata 1832-1835 to najlepszy okres w twórczości Fredry. Powstają wtedy Zemsta, Śluby panieńskie, Pan Jowialski, Dożywocie. W 1828 roku artysta zawiera związek małżeński z Zofią z hrabiów Jabłonowskich hrabiną Skarbkową. W roku 1829 przychodzi na świat ich syn, Jan Aleksander, w przyszłości również komediopisarz, a w 1837 - córka, Zofia, późniejsza hrabina Szeptycka, malarka

i literatka. W 1833 roku Fredro, jako przedstawiciel stanu magnackiego, zostaje wybrany deputatem do Sejmu Stanowego, obejmuje referat instytucji naukowych w Wydziale Stanowym.

W 1848 roku bierze udział w wydarzeniach Wiosny Ludów we Lwowie, jest członkiem dowództwa Gwardii Narodowej, w miasteczku powiatowym Rudki wygłasza mowę przeciwko biurokracji austriackiej, za co w roku 1852 będzie oskarżony o zdradę stanu. Proces zostanie umorzony dzięki wstawiennictwu namiestnika Galicji, hrabiego Agenora Głuchowskiego, przyjaciela autora. W roku 1865 Fredro otrzymuje honorowe obywatelstwo Lwowa i powołanie do grona członków Akademii Umiejętności w Krakowie. Poza twórczością komediową, z której jest najbardziej znany, uprawiał także inne gatunki literackie. Pisał, między innymi, poematy, na przykład Szewc i diabeł z roku 1854.

Zbiór aforyzmów Fredry, Zapiski starucha, ukazał się w roku 1880, a wspomnienia, Trzy po trzy, nad którymi pracował w latach 1844-1846, w roku 1917. Ostatni, datowany utwór, Ostatnia wola, powstaje w roku 1867. Umiera 15 lipca 1876 roku we Lwowie, pochowany zostaje w kościele parafialnym w Rudkach.

Na podstawie: Kazimierz Wyka, *Aleksander Fredro*, PWN, Warszawa 1968.

Krzysztof Jasiński

Reżyser teatralny i telewizyjny, założyciel Teatru STU w Krakowie (1966), z którym objechał największe festiwale na świecie. Poza Teatrem STU debiutował jako reżyser w Teatrze im. Jaracza w Łodzi wystawiając Bułhakowa "Molier, czyli zmowa świętoszków" na inaugurację dyrekcji Jana Maciejewskiego (1971).

Jest twórcą spektakli okrzykniętych manifestem pokolenia: "Spadanie" (1970), "Sennik polski" (1971), "Exodus" (1974). Do osiągnięć reżyserskich należą m.in.: pierwsze polskie wystawienie powieści Bułhakowa "Mistrz i Małgorzata" pt. "Pacjenci" (1977), Becketta "Czekając na Godota" (1992) oraz "Szczęśliwe dni" (2007), Szekspirowski "Hamlet" (2000) i "Król Lear" (2009), "Biesy" Dostojewskiego (2007), "Zemsta" Fredry (2004), tryptyk Wyspiańskiego "Wesele" (2013), "Wyzwolenie" (2012), "Akropolis" (2014) oraz "Trzy siostry" Czechowa (2021).

Inscenizował także opery wystawiane z wielkim rozmachem w plenerze i transmitowane przez telewizję m.in.: "Makbeta" i "Rigoletto" Verdiego z Teatrem Wielkim w Poznaniu, "Giocondę" Ponchiello w scenografii Waldemara Zawodzieńskiego z Operą Wrocławską, "Halkę" Moniuszki z Operą Krakowską. Reżyserował musicale i widowiska muzyczne m.in.: słynną "Szaloną lokomotywę" Witkacego z muzyką Grechuty i Pawлуśkiewicza, "Kur zapiał" i "Harfy Papuszy" Pawлуśkiewicza, a także "Chicago" Kandra, "Stepping out" Harrisa w Teatrze Komedia w Warszawie oraz "Cabaret" Masteroffa, Kandra i Ebb'a w STU.

Specjalizował się w realizacji wielkich widowisk plenerowych. Były to m.in. "Pieśni Wawelu" wg Wyspiańskiego pokazywane przez 10 lat w zakolu Wisły pod Wawelem, widowiska na Expo w Sewilli i Lizbonie, widowisko otwarcia Uniwersjady w Zakopanem. Reżyserował kilkadziesiąt widowisk telewizyjnych oraz legendarne już Benefisy w Teatrze STU.

Był reżyserem Teatru Narodowego w Mexico City (Compania Nacional de Teatro), gdzie wystawił "Operetkę" - pierwszego Gombrowicza w Ameryce Łacińskiej, która poszła ponad 200 razy i była wielkim sukcesem Teatru Narodowego. Podobnym sukcesem było wystawienie pierwszego Witkacego w Związku Radzieckim - "Wariata i zakonnicy" w Teatrze Narodowym w Mińsku na Białorusi. W 2013 r. zarejestrował w Bobowej Wielkie Monologi w wykonaniu Jerzego Treli z

muzyką Zbigniewa Preisnera.

Był dyrektorem i redaktorem naczelnym TVP Kraków oraz dyrektorem programowym Canal +. Wyreżyserowane przez niego spektakle w Teatrze STU cieszą się rekordowym zainteresowaniem publiczności. "Wariat i zakonnica" Witkacego grany był przez 35 lat, a w repertuarze wciąż pozostają "Biesy" Dostojewskiego od 15 lat, "Zemsta" Fredry od 18 lat i "Hamlet" Szekspira od 22 lat. Ostatnio w STU wystawił "Cnoty niewieście, albo dziwki w majonezie" wg "Szewców" Witkacego.